
ANNA-MARIA ÅSTRÖM

BUDKAVLEN 2004

Traditionen – historiebruk, etnicitet och identifikationer i nutidens samfund

I senmodernitetens och globaliseringens kölvatten får traditioner och förhållnings-sätt till den egna historien nya uttrycksfor-mer och betydelser. Ämnen som rör etno-login och folkloristiken synnerligen starkt är bl.a. musealiseringprocesser och de förändrade former de kan anta, men tiden har medfört även helt nya museibruk, där gångna tider dramatiseras och iscensätts med nya mera spektakulära medel. Orden iscensättning och dramatisering stiger fram som målande begrepp för det som sker när människor utöver sina dagliga roller antar ett rollbeteende som för dem själva betyder något; stärkt identitet, gemenskap med det lokala, släktband och traditioner som för dem närmare något förlorat.

Det faktum att nya museala former och historiskt tillbakablickande numera även starkt använder sig av en berättande ton, där enskilda människoöden lyfts fram, ingår i den informalisering av kulturen och den starka intimisering som åtföljer senmoderniteten. Det dramatiska inslaget går i sin tur tillbaka på den ofta kommersialiserade formen av lekfullhet, fantasi och betoning på upplevelser som präglar fritiden och turismen. Endast museerna kan genom sina autentiska föremål, dvs. sin materiella evidens, erbjuda en dubbel representation, dvs. representera det för-gångna och ges stegrade betydelser i en museiutställning, som också i friluftsmu-seernas och hembygdsmuseernas fall är en form av iscensättning.

Dock står det klart att identifikationer som är viktiga för den enskilda måste få kulturella uttryck för att kännas gripbara. Etniciteten är i det allt mera mångkultu-rella samfundet, en hörnsten bland många för identiteten. Kontinuiteten i den etniska medvetenheten är en process som stärks genom att olika etniska grupper praktiserar sin etnicitet jämsides med andra. Att kunna åberopa en etnisk hemvist kan kännas vik-tig. Också bruk som sång och musik inom familjen kan uttrycka en annorlunda hem-känsla för ursprungskulturen än den som kommer fram i den vardagliga samvaron. Med musikens hjälp kan också unga män-niskor å andra sidan i sin obekvämhets inför den existerande kulturen försöka att få ett avstånd till det som de föraktar, må vara att deras egna visuella provokationer också – vilket ju är avsikten - gränsar till det i kulturen tillåtna.

Allt detta handlar detta nummer av Bud-kavlen om. Exempelen är hämtade ur det finländska och finlandsvenska samhället med dess förgreningar i emigrantkulturen i USA. Rörlighet har hört till den globa-lisering som funnits i världen redan före talet om den nya globaliseringen. Black metall, den internationella musikkulturen får exemplifiera den andra rörelseriktning-en, hur globala företeelseformer får lokala uttryck. Skribenterna är alla anknutna till Åbo Akademi, två av dem, Solveig Sjö-berg-Pietarinen och Susanne Österlund-Pöttsch, presenterar här var sin lectio

praecursoria. Anne Maria Niemi som i sin artikel behandlar historiebruk, fick i år priset för den bästa pro gradu avhandlingen i

etnologi 2003, en hedersbetygelse som utdelas av den finländska etnologföreningen Ethnos r.f.

Tradition – the use of history, ethnicity and identification in contemporary societies

In the wake of late modernity and globalisation, traditions and attitudes toward our own history are given new expression and meanings. Within this field, subjects that strongly relate to ethnology and folkloristics include the processes of musealisation and the changing variety of forms that these can take on. However, the period has also brought about completely new ways of using museums, where past times are dramatised and staged using new, more spectacular means. The words staging and dramatising emerge as descriptive concepts for what happens when people, away from their daily roles, take on new roles involving behaviour that means something to themselves, bestowing a sense of strengthened identity, a feeling for their local community or family ties and traditions that take them closer to something lost.

The fact that new museal forms and historical retrospection today also widely use a narrative tone, where individual fates are emphasized, is part of the informalising of culture and the emphasis on intimate histories that characterises late modernity. The dramatic feature, for its part, goes back to the often commercialised form of playfulness, fantasy and an emphasis on personal experience which is characteristic of leisure and tourism. Only museums, with

their authentic objects, that is, their material evidence, can offer a double representation: represent the past and provide enhanced meanings in a museum exhibition, which also in the case of outdoor and local museums constitutes a form of staging.

It is, however, obvious that identifications important for the individual must be given cultural expression in order to seem accessible. In an increasingly multicultural society, ethnicity is the cornerstone of identity for many. The continuity of ethnic consciousness is a process which is strengthened when various ethnic groups express their ethnicity next to each other. It might feel important to be able to refer to an ethnic home. Also customs, songs and other music forms within the family might express a different feeling of belonging to the original culture than the one emerging in daily interaction. On the other hand, music can also help young people who feel uncomfortable in the existing culture to attempt establishing a distance to that which they despise, even if their own visual provocations also – which actually is the intention – take them to the borders of what is culturally accepted.

All this is dealt with in the current issue of *Budkavlen*. Examples are taken from the Finnish and Finland-Swedish society

with its offshoots in the emigrant culture in the USA. Mobility has been part of the globalisation that has existed in the world long before talk of the new globalisation. Black metal, the international music culture, exemplifies the other direction of movement: how a global phenomena take on local expressions. The authors are all connected with Åbo Akademi University;

two of them, Solveig Sjöberg-Pietarinen and Susanne Österlund-Pötzsch, each present their *lectio praecursoria*. Anne Maria Niemi, whose article deals with the use of history, was given the 2003 award for the best *pro gradu* thesis in ethnology, a distinction awarded by the association of Finnish ethnologists, Ethnos.